

Dosarul nr. 2ra-116/23
2-22022414-01-2ra-25012023

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – N. Mazur
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Braga, D. Băbălău, V. Cotorobai

ÎNCHEIERE

31 mai 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența
Președinte, judecător
Judecători

Viorica Puica
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Lilian Moldovanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu privire la constatarea încălcării termenului rezonabil de examinare a cererii privind confirmarea tranzacției de împăcare, eliberarea titlului executoriu și repararea prejudiciului moral, cu compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a admis apelul declarat de către Lilian Moldovanu, s-a casat hotărârea din data de 13 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei noi hotărâri,
a c o n s t a t a t :

La 15 februarie 2022, Lilian Moldovanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, prin care a solicitat constatarea încălcării termenului rezonabil de examinare a cererii lui Lilian Moldovanu către Ludmila Kozlova privind confirmarea tranzacției încheiată în procesul de mediere, eliberarea titlului executoriu, încasarea sumei de 50 000 lei, cu titlu de despăgubire morală, și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată Lilian Moldova a invocat că la 05 noiembrie 2019, a sesizat Judecătoria Orhei, sediul Telenești, în vederea confirmării tranzacției, încheiată în procesul de mediere și eliberării titlului executoriu. În cerere a indicat că Lilian Moldovanu (creditor - Partea 1) și Ludmila Kozlova (debitor - Partea 2), în cadrul BM „Mediator Maxim Angela”, au încheiat o tranzacție de împăcare, având la baza contractul de mediere nr. 75 din 06 iulie 2018.

Potrivit pct. 4 din tranzacție, ca urmare a negocierilor, părțile au ajuns la un acord, prin care și-au asumat ca partea 1 să-i acorde părții 2 posibilitatea achitării în rate a sumei de 772 760 lei, iar până la 20 aprilie 2019 să fie achitată ultima rată de 276 760 lei, cu stingerea întregii datorii. Corespunzător partea 2 și-a asumat angajamentul achitării datoriei de 772 760 lei, potrivit graficului enunțat.

Reclamantul a menționat că la data depunerii cererii, privind confirmarea tranzacției de împăcare și eliberarea titlului executoriu, pârâta Kozlova Ludmila nu a achitat datoria de referință, ceea ce l-a justificat să pretindă, în baza art. 489 alin. (1) din Codul de procedură civilă, confirmarea tranzacției și eliberarea titlului

executoriu corespunzător, pentru a încerca recuperarea silită a datoriei menționate. Potrivit legii vizate o astfel de cerere se examinează în regim de urgență, în termen de 15 zile lucrătoare de la data depunerii, fără citarea părților.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 06 decembrie 2019, s-a admis cererea reclamantului Lilian Moldovanu împotriva Ludmillei Kozlova privind confirmarea tranzacției încheiate în procesul de mediere și eliberarea titlului executoriu, care ulterior a fost contestată de către pârâtă cu recurs la Curtea de Apel Chișinău.

Potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 23 martie 2020, s-a admis recursul declarat de Ludmila Kozlova, s-a casat încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 06 decembrie 2019, cu restituirea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de judecată, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 21 mai 2020, s-a admis cererea reclamantului Lilian Moldovanu împotriva Ludmillei Kozlova privind confirmarea tranzacției încheiate în procesul de mediere și eliberarea titlului executoriu.

Curtea de Apel Chișinău la 06 octombrie 2020, a admis recursul declarat de Ludmila Kozlova, a casat încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 21 mai 2020, cu restituirea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 15 decembrie 2020, s-a dispus admiterea cererii lui Lilian Moldovanu împotriva Ludmillei Kozlova privind confirmarea tranzacției încheiate în procesul de mediere și eliberarea titlului executoriu. Încheierea instanței de fond din 15 decembrie 2020, a fost atacată de debitor cu recurs la Curtea de Apel Chișinău.

Astfel, potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 02 septembrie 2021, recursul declarat de Ludmila Kozlova împotriva încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Telenești din 15 decembrie 2020, s-a respins ca fiind neîntemeiat, cu menținerea încheierii primei instanțe din 15 decembrie 2020.

Reclamantul consideră că potrivit principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres, neliniștea, nedreptatea, cheltuielile neplanificate inițial și majorate prin efectul rejudecărilor (deplasări, lipsă de la lucru, asistență juridică supra prestată decât se planifica inițial), cauzate, incomoditățile prin care a fost nevoit să treacă, din cauza neexaminării în timp rezonabil, efectiv, legal/expres stabilit, a cererii depusă în instanță, a solicitat compensarea prejudiciului moral în mărime de 50 000 lei.

Reclamantul a indicat că comportamentul instanțelor de judecată contravine valorilor și garanțiilor legale și constituie o violare evidentă a art. 6§1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, fapt pentru care Republica Moldova trebuie să fie supusă la despăgubiri.

Prin hotărârea din 13 mai 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Lilian Moldovanu împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil și compensarea prejudiciului ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea instanței de fond au fost contestate cu apel, în termen, de către Lilian Moldovanu, reprezentat de avocatul Viorel Chetrușcă (f.d. 74).

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 24 noiembrie 2022, a admis apelul declarat de către Lilian Moldovanu. Instanța de apel a casat hotărârea din 13

mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, și a pronunțat o nouă hotărâre: a admis parțial pretențiile din cererea de chemare în judecată depusă de către Lilian Moldovanu, constatând încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei civile inițiată la cererea lui Lilian Moldovanu împotriva Ludmillei Kozlova privind confirmarea tranzacției încheiată în procesul de mediere și eliberarea titlului executoriu, a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Lilian Moldovanu - 2 000 lei, cu titlu de despăgubiri morale. În rest, pretenția ce excedă cuantumului prejudiciului moral încasat și cerința de compensare a cheltuielilor de judecată suportate, s-a respins ca fiind nefondată. (f.d. 125, 126-131).

Instanța de apel a reținut că perioada de referință pentru aprecierea termenului rezonabil de judecare a cauzei inițiate la cererea lui Lilian Moldovanu către Ludmila Kozlova privind confirmarea tranzacției încheiată în procesul de mediere și eliberarea titlului executoriu, este intervalul de timp din 05 noiembrie 2019 (data înregistrării și distribuirii cererii) și până la 02 septembrie 2021 (data pronunțării deciziei definitive pe caz). În contextul motivelor invocate de apelant, s-a constatat o tergiversare a judecării cauzei civile.

Instanța de apel, a reiterat că Lilian Moldovanu are dreptul la repararea prejudiciului, or pretențiile acestuia întrunesc condițiile legale pentru angajarea răspunderii statutului în sensul pretins, în baza Legii nr. 87, aplicabilă speței.

De asemenea, apreciind în ansamblu circumstanțele speței și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate, statutul social al persoanei, instanța de apel a considerat necesară încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Lilian Moldovanu a sumei de 2 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, care constituie o satisfacție echitabilă pentru reclamant, or, la determinarea cuantumului prejudiciului moral urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Cu referire la cerința apelantului privind compensarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel a considerat că urmează a fi respinsă, or partea nu a demonstrat suportarea reală a acestor cheltuieli, iar sarcina probațiunii privind demonstrarea acestor cheltuieli este pusă în seama părții.

Împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs Ministerul Justiției al Republicii Moldova, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea hotărârii instanței de fond (f.d. 135-142).

În motivarea recursului a menționat că decizia instanței de apel este neîntemeiată, deoarece concluziile instanței derivă din aprecierea eronată a normelor de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei. În cauza civilă respectivă, fiind supusă controlului durată procedurilor în baza Legii nr. 87, a fost apreciată în mod eronat de către instanța de apel ca o încălcare a dreptului intimatului la judecare cauzei în termen rezonabil.

Recurentul a indicat că a probat lipsa suferinței aduse lui Lilian Moldovanu, prin prezentarea raportului motivat, în baza căruia s-au explicat circumstanțele cauzei, fiind apreciat doar parțial de instanța de apel.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că decizia recurată a fost pronunțată la 24 noiembrie 2022, expediată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la 10 ianuarie 2023. (f.d. 132)

Recursul depus de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova la data de 13 ianuarie 2023, este în termen.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art.440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs formulată de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova este inadmisibilă, pentru motivele ce succed.

Urmează a fi reiterat că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul de judecată atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2) lit.c), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă, nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reținând că recurentul a făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art.432 alin.2 lit.c) – interpretarea eronată a legii, nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art.432 alin.(3) din Codul de procedură civilă, și anume, dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Totodată, Completul de judecată reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

În speță, Completul de judecată menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, Completul de judecată reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împotriva deciziei din data de 24 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Viorica Puica

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc